

Raimo Helomaa innostui höyryvetureista jo lapsena eikä innostus ole laantunut vieläkään

Raimo Helomaa vaikutti höyryvetureista sota-ajan Kuopiossa. 1960-luvulla hän alkoi dokumentoida niitä.

Hyvinkäällä sijaitseva Rautatiemuseo on Raimo Helomaalle tärkeä paikka. Aina kesäisin museossa herätetään henkiin yksi kunnostetuista vetureista. (KUVA: KIMMO PENTTINEN)

Veli-Pekka Leppänen

Julkaistu: 28.3. 2:00

ELINIKÄINEN harrastus voi käydä itämään hyvin varhain.

Elettiin jatkosodan aikaa, **Raimo Helomaa** oli alle kouluikäinen poikanaskali, ja perheen koti aivan veturitallien kupeessa Kuopion junavarikolla. Isä-Helomaa oli talleilla varastojakson päällikkönä.

Aikuisena Raimo Helomaasta tuli yksi johtavia höyryveturiharrastajiamme. Hän oli mukana perustamassa alan yhdistystä vuonna 1967 ja kaksi vuosikymmentä hän ehti myös johtaa puhetta Rautatiemuseon ystävissä.

”Meidän veturiharrastajien ensimmäinen puuhamies oli **Arne Boström**, tunnetun radiotoimittaja **Cay Idströmin** veli”, Helomaa valottaa alkuvaiheita.

Perinnetyö jatkuu edelleen, ja veturiyhdistyksellä on toistatuhatta jäsentä.

”Höyryveturien, junatallien ja ratapihojen tunnelmassa oli heti jotakin ehdottoman kiehtovaa – äänet, tuoksut, höyrypilvet”, Helomaa kuvailee.

”Kuopion aikaan liittyi myös uhkaa, joskus viholliskoneita taivaalla ja sotatila. Varikollahan korjattiin vaurioitunutta kalustoa, ja Päämajan käskystä isäni hoiti veturien polttoainehuoltoa koko jatkosodan ajan.”

VUONNA 1947 perhe asettui Helsingin Töölöön, jossa Raimo Helomaa varttui ja kävi koulunsa.

Hänestä ei tullut ammatiltaan veturimiestä, vaan osto- ja myyntimies.

Helomaan vakavampi veturiharrastus puhkesi oikeaan aikaan 1960-luvun lopulla, sopivasti ennen kuin VR päätti lopullisesti luopua höyryvetureista. Helomaasta sukeutui taltioiva dokumentaristi.

”1960-luvulla hankin kunnan kameran, kaitafilmikameran ja kelanauhurin. Joka kesälomalla suunnistin radan varsille pitkin Suomea – otin kuvia, kaitafilmasin ja nauhoitin. Ääninauhalle sain talteen kaikkiaan seitsemän tuntia, kaitafilmiä tuli neljä ja puoli tuntia, valokuvia läjäpäin.”

Ainutlaatuisista tallenteista on editoitu myös dvd-levy *Höyryvetureiden viimeiset työvuodet Suomessa 1969–1975*.

VETUREITA ja raideliikennettä sympatisoivien pääsaavutus on Rautatiemuseo. Hyvinkäälle vuonna 1974 avattua museota ylläpidetään Hyvinkään kaupungin, VR:n ja yksityisten lahjoittajien tuella.

Museon kruununjalokivenä voi pitää tsaari **Nikolai II:lle** kuulunutta ja hänen käyttämäänsä Keisarillista junaa – kolmine vaunuineen ja alkuperäisine varusteineen.

Keisarin juna pysyy hiljaisena. Toinen museossa kunnostettu höyryveturi laitetaan kuitenkin käyntiin yleisöä varten kaksi kertaa vuodessa.

”Höyryveturi herätetään eloon aina museon avajaisissa kesäkuun alussa ja toisen kerran elokuussa. Se on suuri elämys etenkin pienemmille vieraille”, Helomaa kertoo.

Rautatiemuseossa vierailee vuosittain noin 25 000 ihmistä – eivätkä kävijäluvut ole olleet ainakaan vähenemään päin.

HELOMAALLE on päivänselvää, että höyryveturikulttuurin vaaliminen kuuluu sivistysvaltion tehtäviin. Etenkin Britanniassa ja Saksassa

perinnetyö museaalisine raideratoineen on hyvissä kantimissa ja yleisön suosimaa.

Sitä vastoin Suomessa tilanne on kiikun kaakun. Vuosi sitten lopetettiin VR:n Hyvinkään konepaja, jossa on säilytetty ensimmäistä Ukko-Pekka-höyryveturia ja viimeistä Risto-tavaraveturia.

Niiden ja muiden veturivanhusten kohtalo on vaakalaudalla.

”VR:ää ei aidosti kiinnosta nämä kysymykset eikä firma käsitä ja kunnioita omia perinteitään ja historiansa vaihteita”, Helomaa puuskahtaa.

Perinneveturit ja -radat ovat lähinnä yksityisten harrastajien varassa – ja ympäri maan siroteltuina. Helomaa ehdottaa rakentavaa kokonaisratkaisua: ”Tyylikästä olisi, että Hyvinkään konepajalla säilytettäisiin edellytykset höyryveturien huoltoon ja korjaukseen – ja että viulut maksaisi VR. Kustannuksia tulisi vain joitakin kymmeniä tuhansia euroja vuodessa.”

Enemmän kuin huolta, riittää höyryvetureista sittenkin Helomaalle iloa. Mistä se ilo pohjimmiltaan kumpuaa?

”Vastaus on yksinkertainen: Höyryveturi on inhimillisin kone, jonka ihminen on keksinyt”, veturimies vastaa empimättä.

Kuka?

Raimo Helomaa

Syntyi 1940 Helsingissä.

Ylioppilas, Apollon yhteiskoulu 1958. Merkonomi 1959, diplomimerkonomi 1961.

Työura myyjänä, osto- ja hankintapäällikkönä sekä projekti- ja aluemyyntipäällikkönä rakennusliikkeessä ja rakennustarviketeollisuudessa.

Rautatiehistoriallisen seuran (aik. Veturien ystävät) puheenjohtaja 1969–1972.
Rautatiemuseon ystävien puheenjohtaja 1994–2014.

Harrastaa höyryveturien lisäksi vanhoja autoja, omistaa nyt Durant 619:n (vuosimalli 1931) ja Buick Town Broughamin (vuosimalli 1928).

Autohistoriallisen seuran kunniajäsen.

Asuu elämäkumppaninsa kanssa Hyvinkäällä.

Täyttää 80 vuotta keskiviikkona 1. huhtikuuta. Juhlii perhepiirissä.